

Nr 283.

Av herr **Ehrnberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till sjömanshusen m. m.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 210 har, i vad bland annat rör anslagsfrågor, underställts riksdagen ett av Kommerskollegium jämte sakkunniga framlagt förslag i fråga om huvudgrunderna för den framtida organisationen av rikets sjömanshus m. m.

Förslaget, som bland annat åsyftar en centralisering av sjömanshusinstitutionen genom indragning av 17 sjömanshus, skall här beröras allenast vad angår ett av de till indragning föreslagna sjömanshusen, nämligen sjömanshuset i Simrishamn.

Först må från sakkunnigutredningen anföras vissa siffror för belysande av nämnda sjömanshus' ställning bland övriga till indragning föreslagna. I jämförelse med dessa uppvisar Simrishamns sjömanshus det största antalet inskrivna sjömän, 1,138; av övriga kommer allenast ett över 600. I fråga om antalet årsunderstödstagare intar sjömanshuset helt och hållet en särställning med 318 (varav änkor efter sjömän 143) medan övriga sexton sjömanshus tillhopa hava 194 understödstagare. Enahanda är förhållandet beträffande antalet pensionärer från Handelsflottans pensionsanstalt, vilket antal för sjömanshuset i Simrishamn utgör 206 men för de övriga sammanlagt endast 21. Även i fråga om kapitaltillgångar står Simrishamns sjömanshus betydligt framom de övriga med en behållning av närmare 232,000 kronor, medan det sjömanshus, som härvidlag kommer närmast, förfogar över c:a 136,000 kronor. Det är över huvud taget endast i fråga om mönstringarna (och antalet utfärdade rullor), som Simrishamns sjömanshus företer jämförelsevis låga siffror. Medeltalet åren 1934—1936 utgjorde 202 medan fem av övriga visa högre antal. Såsom framhållits i yttrande av direktionen för sjömanshuset har emellertid Simrishamns hamn under huvuddelen av denna tid stått delvis under ombyggnad, vilket förhållande givetvis måste ha påverkat mönstringsfrekvensen. Ser man på det jämväl i sakkunnigas tabeller utvisade högsta antal mönstrade under något av åren fr. o. m. 1920, kommer Simrishamns sjömanshus såsom nr 2 med 457 mönstrade (år 1930).

För bibehållande av Simrishamns sjömanshus, vars indragning tidigare aldrig ifrågasatts, synes stöd kunna hämtas redan i nu anförda siffror. Än ytterligare motiveras sjömanshusets bibehållande därav, att detsamma bland rikets sjömanshus är det femte i ordningen, vad gäller understödsverksamheten, det fjärde vad gäller antalet pensionärer från Handelsflottans pensionsanstalt och det tionde i ordningen vad gäller antalet inskrivna sjömän. Av sjömän, inskrivna vid Sim-

rishamns sjömanshus, erlades under år 1937 i hyresavgifter ett sammanlagt belopp av 15,315 kronor 80 öre — endast sjömanshusen i Göteborg, Stockholm, Hälsingborg och Malmö kunna uppvisa större hyresavgiftsbelopp — vilket visar, att en betydande del av det aktivt verksamma sjöfolket är hemmahörande inom Simrishamns sjömanshusdistrikt.

Av de i propositionen å sid. 37 återgivna uttalanden av Kommerskollegium framgår, att Kollegium hyst vissa betänkligheter i fråga om indragning av Simrishamns sjömanshus, särskilt med hänsyn till att de med upplysningsverksamheten vid sjömanshusen förbundna intressesynpunkterna tillerkänts en framträdande vikt vid bedömande av indragningsspörsmålet. Likaså har Kollegium berört sjömanshusets undantagsställning i fråga om understödsverksamheten. Avgörande för Kollegii ställningstagande synes ha varit, dels det jämförelsevis ringa antalet mönstringar i Simrishamn, dels närbelägenheten till Ystad, där sjömanshus avses skola bibehållas.

Av utredningen synes framgå, att Simrishamns sjömanshus i alla hänseenden, utom vad gäller mönstringsverksamheten, är av väsentligt större betydelse än sjömanshuset i Ystad. Ganska belysande för de båda städernas olika ställning såsom sjöfartscentra är för övrigt det av direktionen vid Simrishamns sjömanshus påpekade förhållandet, att enligt senaste skeppslista antalet inom Simrishamns sjömanshusdistrikt hemmahörande fartyg är 49 mot allenast 1 fartyg i Ystad. Bibehållandet av ett sjömanshus lärar icke enbart eller ens huvudsakligen kunna motiveras med mönstringsverksamheten, då själva mönstringsförrättningarna med åtföljande rapportering, om de icke äro av allt för stor omfattning, lika väl kunna ombesörjas av en mönstringsförrättare eller, under alla förhållanden, av ett mönstringskontor. Sjömanshuset i Simrishamn utgör icke endast ett mönstringskontor utan har i olika hänseenden betydelsefulla uppgifter, vilket torde framgå särskilt i betraktande av att Simrishamn utgör huvudort för en utpräglad sjömansbygd.

Av Kommerskollegium har framhållits, att de av sjömanshusorganisationen närmast intresserade parterna, nämligen sjöfartens egna idkare och anställda, icke framställt invändningar mot de föreslagna indragningarna. Kollegium har därvid hänvisat till yttranden, som avgivits av de centrala sjöfartsorganisationerna. Ett livligt intresse för bevarande av Simrishamns sjömanshus har emellertid tagit sig uttryck uti framställningar i detta ämne till vederbörande departementschef, dels från sjöfolk i olika grader inom sjömanshusets distrikt till ett antal av 367, dels från Sveriges Segelfartygsförenings Skillinge- och Brantevikskretsar, dels slutligen från befälhavare å Grängesbergsbolaget tillhöriga fartyg.

Vad slutligen angår kostnadsfrågan torde denna i förevarande fall icke kunna anses vara av så stor betydelse. Ett bibehållande av Simrishamns sjömanshus synes sålunda kunna beräknas medföra en merkostnad av endast 2,500 à 3,000 kronor.

På grund av vad ovan anförts, får jag hemställa

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 210 måtte uttala sig för bibehållande av sjömanshuset i Simrishamn samt vidtaga den jämkning i anslaget till sjömanshusen, som härav kan förämladas.

Stockholm den 22 mars 1938.

Gustaf Ehrnberg.
